

Examenul național de bacalaureat 2026

Proba E. c)

Istorie

Varianta 3

Filiera teoretică, profil umanist, toate specializările; Filiera vocațională - profil artistic, toate specializările; - profil sportiv, toate specializările; - profil pedagogic, specializările: bibliotecar-documentarist, instructor-animatoar, instructor pentru activități extrașcolare, pedagog școlar, educator-puericultor; - profil teologic, toate specializările.

- Toate subiectele sunt obligatorii. Se acordă zece puncte din oficiu.
- Timpul de lucru efectiv este de trei ore.

SUBIECTUL I

(30 de puncte)

Citiți, cu atenție, sursele de mai jos:

A. În 1858, cele șapte puteri au semnat Convenția de la Paris. [...] Era un document cu unele dispoziții foarte înaintate și altele retrograde. În problema unirii Moldovei cu Țara Românească - fundamentală pentru români - se alesese o cale de compromis. [...] Menținute sub suzeranitatea Porții [Imperiul Otoman] și sub „garanția colectivă” a puterilor, cele două țări urmau „să se administreze liber și în afara oricărei ingerințe a Înaltei Porți”, purtând denumirea de „Principatele Unite ale Moldovei și Țării Românești”, separația administrativ-politică fiind însă menținută mai departe. Fiecare Principat urma să fie condus de câte un domn și miniștrii săi, ultimii supuși responsabilității ministeriale. Puterea legislativă trebuia să fie exercitată colectiv de domn, Adunarea din țara respectivă și Comisia centrală nou instituită, comună Principatelor. Puterii judecătorești trebuia să i se asigure independența [...]. Domnul urma să fie ales în fiecare țară pe viață de către Adunarea electivă. Domn putea fi fiecare muntean sau moldovean, cu un venit de 3 000 de galbeni și având îndeplinite funcții publice timp de zece ani. [...] În ansamblu, Convenția de la Paris, deși nu acorda Unirea, apropia pe români de momentul realizării unificării celor două Principate.
(D. Berindei, *Istoria românilor*)

B. Începuturile domniei lui Al. I. Cuza au fost anevoioase fiindcă domnul era obligat să colaboreze cu două guverne, unul la Iași și celălalt la București. Abia la sfârșitul anului 1861, Imperiul Otoman a recunoscut unirea politico-administrativă a Moldovei cu Țara Românească pe timpul domniei lui Cuza [...].

Unirea, odată realizată, neînțelegerile politice au reapărut cu puteri sporite de însemnătatea problemelor de rezolvat, între care cea mai dificilă era, desigur, elaborarea Legii rurale [...]. O altă problemă a estompat temporar confruntarea în jurul Legii rurale: secularizarea averilor mănăstirești [...]. Prin legea din [...] 1863 au fost trecute în proprietatea statului „toate averile mănăstirești”. Ca urmare, aproximativ un sfert din teritoriul țării a devenit patrimoniu al statului, ceea ce a mărit suprafața de care dispuneau autoritățile pentru viitoarea împroprietărire. Cu scopul de a elimina obstacolele din calea împroprietăririi, ca și a altor reforme, Cuza [...] a promulgat o nouă constituție (*Statutul Dezvoltător*), care întărea puterea domnului în detrimentul legislativului.

(F. Constantiniu, *O istorie sinceră a poporului român*)

Pornind de la aceste surse, răspundeți la următoarele cerințe:

1. Numiți *noua constituție* precizată în sursa **B**. **2 puncte**
2. Precizați, din sursa **A**, o informație referitoare la domn. **2 puncte**
3. Menționați două spații istorice, precizate atât în sursa **A**, cât și în sursa **B**. **6 puncte**
4. Scrieți, pe foaia de examen, litera corespunzătoare sursei care susține că puterile ajung la un compromis în problema unirii românilor. **3 puncte**
5. Scrieți o relație cauză-efect stabilită între două informații selectate din sursa **B**, precizând rolul fiecăreia dintre aceste informații (*cauză*, respectiv *efect*). **7 puncte**
6. Prezentați două fapte istorice din perioada 1866-1886 referitoare la România. **6 puncte**
7. Menționați o asemănare între două acțiuni desfășurate de România în relațiile internaționale din perioada 1917-1920. **4 puncte**

SUBIECTUL al II-lea

(30 de puncte)

Citiți, cu atenție, sursa de mai jos:

Pentru a nu permite pătrunderea tătarilor în Transilvania, regele Ungariei, Ludovic de Anjou a hotărât să înființeze pe versantul estic al Carpaților o *marcă*, adică o formațiune politico-militară de apărare. În fruntea acestei formațiuni l-a numit pe Dragoș. [...]

Fondarea statului independent Moldova este legată de numele voievodului Bogdan. [...] Acesta [...] își arătase nesupunerea față de regele Ungariei, fapt pentru care fusese îndepărtat din demnitatea de voievod al Țării Maramureșului. Era vorba de fapt de o răscoală a unor români în frunte cu Bogdan care se răzvrătiseră împotriva dominației maghiare. [...] Răzvrățiții au fost nevoiți să treacă peste munți, la est de Carpați. [...] Bogdan, probabil cu susținerea românilor din Estul Carpaților, l-a îndepărtat pe Balç, urmașul lui Dragoș, de la putere, forțându-l să plece din Moldova. Ludovic I nu putea accepta ca Moldova să iasă de sub stăpânirea sa. În anul 1364 el a trimis o oaste împotriva lui Bogdan, care a fost înfrântă de acesta, astfel că Moldova ieșea de sub dominație ungară [...].

Moldova începe să participe activ în politica internațională în timpul lui Lațcu (1369-1375) [...] când a apărut pericolul reluării expansiunii maghiare în spațiul est-carpatic sub motivul „readucerii” populației de aici la [...] catolicism. Pentru a preîntâmpina acest pericol, Lațcu [...] a adresat papei Urban al V-lea rugămintea de a înființa o episcopie catolică în Moldova [...]. Astfel, Siretul, devenit de curând capitală a Moldovei, obținea și statutul de reședință episcopală. [...] Moldova continuă să se afirme în relațiile internaționale din Europa de Est și Sud-Est în timpul lui Petru I Mușat (1375-1391). [...] Evenimentul cel mai important în politica externă a lui Petru I Mușat a fost semnarea [...] Tratatului moldo-polon de la Lemberg (Liov). [...] Pentru Moldova, importanța politică a acestui tratat consta în faptul că Petru I Mușat își asigura astfel protecția Poloniei împotriva vechilor pretenții maghiare la pământurile est-carpătice. [...] Pentru consolidarea țării și recunoașterea ei internațională [...], Petru I Mușat a hotărât să înființeze o mitropolie ortodoxă.

(I. Țurcanu, *Istoria românilor*)

Pornind de la această sursă, răspundeți la următoarele cerințe:

1. Numiți capitala Moldovei, precizată în sursa dată. **2 puncte**
2. Precizați secolul la care se referă sursa dată. **2 puncte**
3. Menționați conducătorul răscoalei din Țara Maramureșului și o acțiune desfășurată de acesta în Moldova, la care se referă sursa dată. **6 puncte**
4. Menționați, din sursa dată, două informații referitoare la *marcă*. **6 puncte**
5. Formulați, pe baza sursei date, un punct de vedere referitor la acțiunile conducătorilor Moldovei, în perioada 1369-1391, susținându-l cu două informații selectate din sursă. **10 puncte**
6. Argumentați, printr-un fapt istoric relevant, afirmația conform căreia în secolul al XV-lea românii participă la acțiuni militare cu caracter antiotoman. (Se punctează prezentarea unui fapt istoric relevant și utilizarea conectorilor care exprimă cauzalitatea și concluzia.) **4 puncte**

SUBIECTUL al III-lea

(30 de puncte)

Elaborați, în aproximativ două pagini, un eseu despre evoluția politică a României în a doua jumătate a secolului al XX-lea, având în vedere:

- prezentarea constituției României adoptate în etapa stalinismului, în a doua jumătate a secolului al XX-lea;
- menționarea a două acțiuni politice desfășurate de România în relațiile internaționale din perioada 1955-1969;
- precizarea unei practici politice utilizate în România, în perioada 1970-1988 și menționarea a două aspecte referitoare la aceasta;
- formularea unui punct de vedere referitor la democrația din România în perioada 1990-1997 și susținerea acestuia printr-un argument istoric.

Notă! Se punctează și utilizarea **limbajului istoric adecvat**, **structurarea** prezentării, **evidențierea relației cauză-efect**, elaborarea **argumentului istoric** (prezentarea unui fapt istoric relevant și utilizarea conectorilor care exprimă cauzalitatea și concluzia), respectarea **succesiunii cronologice/logice** a faptelor istorice și **încadrarea** eseului în limita de spațiu precizată.

Examenul național de bacalaureat 2026

Proba E. c)

Istorie

Varianta 3

BAREM DE EVALUARE ȘI DE NOTARE

Filiera teoretică, profil umanist, toate specializările; Filiera vocațională - profil artistic, toate specializările; - profil sportiv, toate specializările; - profil pedagogic, specializările: bibliotecar-documentarist, instructor-animator, instructor pentru activități extrașcolare, pedagog școlar, educator-puericultor; - profil teologic, toate specializările.

- Se punctează orice modalitate de rezolvare corectă a cerințelor.
- Nu se acordă punctaje intermediare, altele decât cele precizate explicit în barem. Nu se acordă fracțiuni de punct.
- Se acordă zece puncte din oficiu. Nota finală se calculează prin împărțirea la zece a punctajului total acordat pentru lucrare.

SUBIECTUL I (30 de puncte)

1. **2 puncte** pentru răspunsul: *Statutul Dezvoltător* **Se punctează orice mod de redactare a răspunsului corect (prin precizare/menționare sau în enunț).**
2. **2 puncte** pentru oricare dintre răspunsurile: *Fiecare Principat urma să fie condus de câte un domn și miniștrii săi; era ales pe viață etc.* **Se punctează orice mod de redactare a răspunsului corect (prin citat din sursă/menționare sau în enunț).**
3. **câte 3 puncte** pentru oricare două dintre răspunsurile: *Moldova, Țara Românească, Imperiul Otoman* **Se punctează orice mod de redactare a răspunsului corect (prin precizare/menționare sau în enunț).** (3px2=6p)
4. **3 puncte** pentru scrierea literei **A**
5. **7 puncte** pentru scrierea oricărei relații cauză-efect stabilite între două informații selectate din sursa **B**, precizând rolul fiecăreia dintre aceste informații (*cauză, respectiv efect*).
Exemple: cauză: *fiindcă domnul era obligat să colaboreze cu două guverne* și efect: *Începuturile domniei lui Al. I. Cuza au fost anevoioase SAU cauză: Prin legea din [...] 1863 au fost trecute în proprietatea statului „toate averile mănăstirești”. și efect: Ca urmare, aproximativ un sfert din teritoriul țării a devenit patrimoniu al statului etc.*
6. **câte 1 punct** pentru menționarea oricăror două fapte istorice din perioada 1866-1886 referitoare la România (1px2=2p)
Exemple: Constituția din 1866, obținerea independenței de stat, aderarea la Tripla Alianță etc.
câte 2 puncte pentru prezentarea fiecărui fapt istoric menționat - o scurtă expunere în care sunt precizate două informații referitoare la faptul istoric (2px2=4p)
7. **4 puncte** pentru menționarea oricărei asemănări între două acțiuni desfășurate de România în relațiile internaționale din perioada 1917-1920 **Exemple:** caracter militar, colaborare cu Antanta etc. **Se punctează exclusiv menționarea asemănării** (nu se iau în considerare alte informații). **Punctajul se acordă pentru orice mod de redactare a răspunsului corect (prin precizare/menționare sau în enunț).**

SUBIECTUL al II – lea (30 de puncte)

1. **2 puncte** pentru răspunsul: *Siret* **Se punctează orice mod de redactare a răspunsului corect (prin precizare/menționare sau în enunț).**
2. **2 puncte** pentru răspunsul: *al XIV-lea* **Se punctează orice mod de redactare a răspunsului corect (prin precizare/menționare sau în enunț).**
3. **3 puncte** pentru răspunsul: *Bogdan*
3 puncte pentru menționarea oricărei acțiuni desfășurate de acesta în Moldova, la care se referă sursa dată
Exemple: *În anul 1364 el a trimis o oaste împotriva lui Bogdan, care a fost înfrântă de acesta, astfel că Moldova ieșea de sub dominație ungară; l-a înlăturat pe Balce din Moldova etc.* **Se punctează orice mod de redactare a răspunsului corect (prin citat din sursă/menționare sau în enunț).**
4. **câte 3 puncte** pentru menționarea, din sursa dată, a oricăror două informații referitoare la marcă (3px2=6p)
Exemple: *formațiune politico-militară de apărare; În fruntea acestei formațiuni l-a numit pe Dragoș; situată în Estul Carpaților etc.* **Se punctează orice mod de redactare a răspunsului corect (prin citat din sursă/menționare sau în enunț).**

5. **4 puncte** pentru formularea, pe baza sursei date, a oricărui punct de vedere referitor la acțiunile conducătorilor Moldovei, în perioada 1369-1391
câte 3 puncte pentru selectarea, din sursa dată, a oricăror două informații care susțin punctul de vedere formulat **(3px2=6p)**
Exemple: Acțiunile conducătorilor Moldovei, în perioada 1369-1391, sunt influențate de politica Ungariei. Informațiile care susțin punctul de vedere sunt: *Moldova începe să participe activ în politica internațională în timpul lui Lațcu (1369-1375) [...] când a apărut pericolul reluării expansiunii maghiare în spațiul est-carpatic și Pentru Moldova, importanța politică a acestui tratat consta în faptul că Petru I Mușat își asigură astfel protecția Poloniei împotriva vechilor pretenții maghiare la pământurile est-carpatice* SAU Acțiunile conducătorilor Moldovei, în perioada 1369-1391, au vizat domeniul religios. Informațiile care susțin punctul de vedere sunt: *Pentru a preîntâmpina acest pericol, Lațcu [...] a adresat papei Urban al V-lea rugămintea de a înființa o episcopie catolică în Moldova și Pentru consolidarea țării și recunoașterea ei internațională [...], Petru I Mușat a hotărât să înființeze o mitropolie ortodoxă. etc.* **Punctajul total (10 puncte) sau cel parțial (7 puncte) se acordă răspunsului format din punctul de vedere și din cele două informații/o informație selectate/selectată din sursă. Nu se punctează doar punctul de vedere sau doar informațiile/informația.**
6. **4 puncte** pentru argumentarea afirmației date - prezentarea oricărui fapt istoric relevant (**de exemplu:** cruciada de la Varna, lupta de la Vaslui **etc.**) prin precizarea a două informații referitoare la acest fapt și prin utilizarea conectorilor care exprimă cauzalitatea (*deoarece, pentru că etc.*) și concluzia (*așadar, astfel etc.*)

SUBIECTUL al III – lea

(30 de puncte)

Informația istorică – 24 de puncte distribuite astfel:

- **2 puncte** pentru menționarea constituției României adoptate în etapa stalinismului, în a doua jumătate a secolului al XX-lea (Constituția din 1952)
3 puncte pentru prezentarea constituției menționate - o scurtă expunere în care sunt precizate două informații referitoare la constituție și se utilizează relația cauză-efect
1 punct pentru precizarea doar a unei informații referitoare la constituție
- **câte 3 puncte** pentru menționarea oricăror două acțiuni politice desfășurate de România în relațiile internaționale din perioada 1955-1969 (**de exemplu:** devine stat membru al Organizației Tratatului de la Varșovia, legături diplomatice cu RFG, participarea la Conferința de la Moscova desfășurată în contextul *Războiului de 6 zile etc.*) **(3px2=6p)**
- **2 puncte** pentru precizarea oricărei practici politice utilizate în România, în perioada 1970-1988 (**de exemplu:** cultul personalității, represiunea politică **etc.**)
câte 3 puncte pentru menționarea oricăror două aspecte referitoare la aceasta (**de exemplu:** se accentuează în etapa național-comunismului, preia modelul asiatic, se manifestă în domeniul cultural **etc.**; se exercită prin intermediul Securității, se intensifică supravegherea populației, încalcă drepturile și libertățile cetățenești **etc.**) **(3px2=6p)**
- **1 punct** pentru formularea oricărui punct de vedere referitor la democrația din România în perioada 1990-1997 (**de exemplu:** Democrația din România în perioada 1990-1997 a fost consolidată prin măsuri legislative.; Pluralismul politic este o caracteristică a democrației din România în perioada 1990-1997. **etc.**)
4 puncte pentru sustinerea punctului de vedere formulat printr-un argument istoric – prezentarea oricărui fapt istoric relevant, prin precizarea a două informații referitoare la acest fapt și utilizarea conectorilor care exprimă cauzalitatea (*deoarece, pentru că etc.*) și concluzia (*așadar, astfel etc.*)
Ordonarea și exprimarea ideilor menționate – 6 puncte distribuite astfel:
- **2 puncte** pentru **utilizarea limbajului istoric** adecvat
1 punct pentru utilizarea parțială a limbajului istoric adecvat
- **1 punct** pentru **structurarea eseului** (introducere - cuprins - concluzie)
- **2 puncte** pentru **respectarea succesiunii cronologice/logice** a faptelor istorice
1 punct pentru respectarea parțială a succesiunii cronologice/logice a faptelor istorice
- **1 punct** pentru **respectarea limitei de spațiu**